

PATVIRTINTA
Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazijos
direktoriaus pavaduotojo ugdymui,
laikinei atliekančio direktoriaus pareigines funkcijas,
2020 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V-88(1.4.)

MOKINIŲ IR MOKYTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS TAISYKLĖS

I. BENDROJI DALIS

1. Mokinių ir mokytojų saugos ir sveikatos taisyklės yra sudarytos remiantis patvirtintais dokumentais: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. ĮSAK 330 „Vaikų turizmo renginių organizavimo aprašas“; Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. A1223/V792 „Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrosios nuostatos“; Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. V 275 „Lietuvos higienos normos HN79:2004 „Vaikų vasaros poilsio stovyklos Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“; Lietuvos Respublikos švietimo ministro 2000 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 113 „Dėl moksleivių nelaimingų atsitikimų tyrimo, registravimo ir apskaitos nuostatų“; Sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 437; Lietuvos Respublikos Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo I skirsnio mokymo saugos ir sveikatos srityje 8 str. 3 punktu „Bendrojo lavinimo mokyklos privalo supažindinti su bendraisiais saugos ir sveikatos darbe ir buitėje reikalavimais“; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Kelių eismo taisyklės“ (ištraukos); Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministerijos ir Lietuvos Respublikos miškų ūkio ministerijos 1996 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr.176/240 „Dėl lankymosi miške“; kitais teisės aktais, reglamentuojančiais mokinių ir mokytojų elgesį bei saugumą mokykloje.

2. Patvirtintos taisyklės yra norminis progimnazijos dokumentas, nusakantis mokiniams ir mokytojams jų veiklos ir elgesio reikalavimus, kad nebūtų padaryta žala mokinių ir mokytojų saugai, sveikatai ir įsigalioja nuo patvirtinimo dienos.

3. Taisyklės nusako su mokinių ir mokytojų veikla susijusius pavojus ir reikalauja griežtai laikytis saugos priemonių, elgesio taisyklių, etiketo reikalavimų.

4. Visi bendruomenės nariai su šiomis taisyklėmis turi būti supažindinti pasirašytinai.

5. Mokiniui, bendruomenės nariui, supažindintam pasirašytinai su šiomis taisyklėmis ir pažeidusiam taisyklių reikalavimus, taikoma drausminė ir administracinė atsakomybė pagal mokykloje nustatytą tvarką.

6. Prieš skiriant nuobaudą už nusižengimą ar pažeidimą, pareikalaujama, kad pažeidėjas parašytų pasiaiškinimą. Atsisakymas tai padaryti nuobaudos skirti netrukdo.

7. Apie pažeidimus, pažeidėjus ar įvykusį nelaimingą atsitikimą reikia skubiai pranešti mokyklos administracijai. Esant reikalui, surašyti reikiamą aktą ar kitą dokumentą.

8. Mokytojas privalo užtikrinti mokinių ir mokytojų saugumą savo pamokų, budėjimų ir organizuotų išvykų, ekskursijų metu.

9. Gaisro, stichinės nelaimės atveju ar iškilus kitiems pavojams, visi bendruomenės nariai, nekeldami panikos, evakuojasi evakuacijos plane nurodytomis kryptimis.

10. Vaikų sveikatos ir saugos taisyklės gali būti keičiamos ir papildomos keičiant progimnazijos darbo organizavimą.

11. Taisyklės pakabinamos progimnazijos informaciniame stende, su jomis mokytojai supažindinami per **Tamo dienyną**, o mokiniai – užsiėmimų metu. Progimnazija turi teisę organizuoti ir rašytinį mokinių ir jų tėvų supažindinimą su šiomis taisyklėmis. Atskirose vietose gali būti iškabintos šių taisyklių ištraukos.

II. PRIVALOMA

12. Laikytis priešgaisrinės saugos, saugumo technikos reikalavimų ir darbo higienos taisyklių.
13. Visiems bendruomenės nariams pasitikrinti sveikatą iki kiekvienų metų rugsėjo 15 dienos. Be gydytojo pažymėjimo vaikams draudžiama dalyvauti kūno kultūros pamokose ir užklasinėje veikloje, susijusioje su sveikata bei saugumu.
14. Laikytis drausmės ir tvarkos pamokose.
15. Pertraukų metu vėdinti patalpas.
16. Pertraukų metu laikytis drausmės ir tvarkos, vykdyti budinčio mokytojo nurodymus.
17. Baigęs darbą, išeidamas iš patalpų, darbuotojas privalo patikrinti, ar gerai uždaryti langai, užsukti čiaupai, išjungta šviesa ir kabinete esanti įranga. Būtina užrakinti duris.
18. Pastebėjus, kad mokinys negaluoja, jį reikia siųsti pas progimnazijos sveikatos priežiūros specialistą, informuoti tėvus, suteikti pirmąją pagalbą, nukreipiant pas šeimos gydytoją, esant sunkiai situacijai ar nerandant negalavimo priežasties, iškviešti greitąją medicinos pagalbą.
19. Pamokų ir pertraukų metu nepalikti klasėje mokinių vienių.
20. Darbuotojai privalo užtikrinti, kad jų darbo vietoje būtų tik mokykloje dirbantis asmuo.
21. Įvykus traumai, incidentui darbuotojai privalo nedelsiant informuoti progimnazijos direktorių ar jo pavaduotojus ugdymui ir ūkio reikalams, parašyti paaiškinimą, surinkti mačiusių įvykį paaiškinimus.

III. DRAUDŽIAMA

22. Išleisti mokinius iš progimnazijos su neblaiviais tėvais, nepilnamečiais asmenimis ir nepažįstamais asmenimis (šie asmenys turi pateikti asmens tapatybę įrodantį dokumentą ar turėti mokinio tėvų parašytą įgaliojantį prašymą, paliekant jį progimnazijos socialiniam pedagogui).
23. Mokiniais patiems jungti ir taisyti elektros jungtukus, kompiuterius ir kitokią įrangą.
24. Rūkyti progimnazijos patalpose ir teritorijoje.
25. Į progimnaziją neštis ir vartoti alkoholinius gėrimus, narkotines bei kitas svaiginančias medžiagas.
26. Į progimnaziją neštis šaltųjų, šaunamųjų, sprogstamųjų priemonių bei įvairių prekių su tikslu jas išbandyti, parduoti ar vykdyti mainus.
27. Naudoti fizinį ir psichologinį smurtą prieš progimnazijos bendruomenės narius, tvarkos, taisyklių, nurodymų pažeidėjus.

IV. PIRMOJI MEDICINOS PAGALBA

28. Kiekvienas darbuotojas, veiklos, renginio vadovas privalo dalyvauti teoriniame, praktiniame instruktavime „Pirmoji medicinos pagalba“.
29. Klasės vadovas organizuoja mokiniams pirmosios pagalbos mokymą.
30. Vykstant į renginį už progimnazijos ribų, privaloma turėti pirmosios pagalbos rinkinį.
31. Nelaimės atveju darbuotojai privalo mokėti įvertinti nukentėjusiojo būklę ir numatyti, kokią pagalbą teikti.
32. Pirmąją pagalbą teikti įvykio vietoje, o esant reikalui kviešti med. pagalbą ir nukentėjusįjį vežti į gydymo įstaigą.

V. MOKINIŲ IR MOKYTOJŲ INSTRUKTAVIMAS

33. Klasės vadovas privalo supažindinti mokinius su saugos ir sveikatos taisyklėmis, reikalavimais progimnazijoje.
34. Pradėdamas dėstyti naują dalyką, mokytojas privalo atlikti išsamų instruktavimą.
35. Dėstant atskiras temas, būtina atlikti teminį instruktavimą.

36. Dirbant sezono darbus, būtina atlikti sezoninį instruktavimą.

37. Po nelaimingų atsitikimų ir įsitikinus, kad mokiniai dar tvirtai nežino saugaus elgesio taisyklių, klasės vadovas ar mokytojas privalo atlikti papildomą instruktavimą.

38. Prieš renginį klasės vadovas ar renginio organizatorius privalo atlikti tikslinį (specialųjį) instruktavimą.

39. Mokinius instrukuoti pagal renginio vadovo parengtas instrukcijas.

40. Mokytojams pasirašyti (po instruktavimo) „Renginiuose dalyvaujančių vaikų saugos instruktavimų registravimo žurnale“, jei mokiniai moka ir turi teisę savarankiškai pasirašyti.

41. Instrukcija yra mokyklos norminis teisės aktas, nusakantis mokiniams jų veiklą, elgesį pavojų metu ir reikalaujantis griežtai laikytis saugos priemonių, elgesio taisyklių bei etiketo reikalavimų.

VI. MOKYTOJO VEIKSMAI VYKSTANT SU MOKINIAIS UŽ PROGIMNAZIJS RIBŲ

42. Prieš išvyką:

42.1. informuoti mokinių tėvus apie organizuojamą renginį, tikslus, laiką, vietą, lankytinus objektus ir kt. pagal reikalingumą informaciją;

42.2. turėti prašymą, vykstančių mokinių ir mokytojų sąrašą, raštišką tėvų /globėjų sutikimą, mokyklos vadovo leidimą vykti;

42.3. pasirūpinti transportu, būtinu inventoriumi, pirmosios pagalbos vaistinėle, gelbėjimosi priemonėmis, ženklais;

42.4. mokinius instrukuoti pasirašytinai, jei jie moka ir turi teisę savarankiškai pasirašyti;

42.5. jei grupėje daugiau nei 15 vaikų, turi būti du lydintys mokytojai (atestuoti saugos ir sveikatos klausimais ir turintys pažymėjimą);

42.6. vaikams, turintiems sveikatos problemų, reikia gauti gydytojo leidimą vykti;

42.7. vaikus su negalia vežti kartu su tėvais, atsisakius vykti tėvams, vaikai nevežami.

43. Išvykos metu:

43.1. griežtai laikytis mokytojo ir lydinčių asmenų nurodymų bei saugos, elgesio ir etiketo reikalavimų;

43.2. neatsiskirti nuo grupės, nerūkyti, nevartoti alkoholinių gėrimų ir narkotinių medžiagų;

43.3. nevėluoti;

43.4. dalyvauti programoje numatytose veiklose;

43.5. nedelsiant informuoti renginio vadovą, lydinčius asmenis apie sveikatos būklės pablogėjimą ar kitus atsiradusius pavojus.

44. Muziejuose ir parodose:

44.1. saugoti eksponatus, neliesti jų rankomis;

44.2. klausyti ekskursijos vadovo pasakojimo ir nurodymų;

44.3. draudžiama garsiai kalbėti, juoktis, blaškyti kitų dėmesį, trukdyti gidui;

44.4. atsilikti, atsiskirti nuo grupės be leidimo;

44.5. esant būtinybei išeiti, reikia informuoti grupės vadovą.

45. Gatvėje, viešajame transporte:

45.1. vengti ėjimo prieš judėjimą;

45.2. prasilenkti su praeiviais iš dešinės pusės, laikytis saugumo, mandagumo taisyklių;

45.3. nesudaryti avarinės situacijos.

46. Keliaujant laivais ir lėktuvais:

46.1. supažindinti mokinius su šalimi, į kurią vykstama;

46.2. pasirūpinti asmenine vaistinėle;

46.3. būti punktualiems, laikytis etiketo reikalavimų;

46.4. laukti kvietimo skrydžiui ar plaukti laivu tam skirtoje vietoje;

46.5. išklaudyti keleiviams teikiamą informaciją;

46.6. blogai pasijutus, kreiptis į grupės vadovą ar medicinos darbuotoją;

46.7. draudžiama be vadovo leidimo pasitraukti iš grupės, bereikalingai vaikščioti, lakstyti;

46.8. jei reikia išeiti, pranešti vadovui.

47. Elgesys prie vandens telkinių:

DRAUDŽIAMA:

47.1. vieniems moksleiviams maudytis irirstytis valtimis;

47.2. maudytis nežinomose ir nepatikrintose vietose, taip pat esant nepalankioms oro sąlygoms;

47.3. nardyti, šokinėti;

47.4. maudytis tamsiu paros metu;

47.5. šūkauti, nes šauksmas vandenyje yra pagalbos prašymo signalas;

47.6. plaukti toliau kaip 100 metrų nuo kranto be gelbėjimosi liemenės (ypač nemokantiems plaukti);

47.7. patikėti besimaudančiųjų priežiūrą pašaliniams asmenims;

47.8. maudytis apsvaigus nuo alkoholio, narkotinių ar kitų medžiagų, esant sveikatos sutrikimų;

PRIVALOMA:

47.9. maudytis atitvertuose pliažuose budint gelbėjimo tarnybos darbuotojams, stebint renginio vadovui;

47.10. besimaudančiųjų skaičius – ne daugiau kaip aštuoni vaikai vienu metu;

47.11. atsižvelgti į mokinių ir mokytojų amžių, ūgį, sveikatos būklę ir nustatyti visiškai saugų gylį;

47.12. prieš plaukiant valtimis įsitikinti:

47.12.1. ar valtys šeimininkas – suaugęs žmogus ir blaivus;

47.12.2. ar moka plaukti ir apmokytas gelbėjimo būdų;

47.12.3. ar sugeba gerai techniškai irkluoti;

47.12.4. ar valtys perėję techninę apžiūrą;

47.12.5. ar jose yra gelbėjimosi priemonės;

47.12.6. ar nemokantys plaukti asmenys yra apsivilkę gelbėjimosi liemenėmis;

47.13. valtimis vežti tik leistiną asmenų skaičių, kuris nurodytas ant valtys krašto;

47.14. pažeidusiems maudymosi taisykles, taikyti drausmines nuobaudas.

48. Elgesys žaidimų ir atrakcionų metu:

48.1. laikytis nustatytų ir nurodytų saugos reikalavimų;

48.2. be vadovo leidimo nesitraukti nuo grupės;

48.3. kategoriškai draudžiama vieniems moksleiviams lankytis nepritaikytuose lankymuisi buvusiuose kariniuose poligonuose ir karinių dalinių teritorijose, avarinės būklės pastatuose ir prie jų.

49. Elgesys gamtoje:

49.1. laikytis priešgaisrinės saugos reikalavimų įrengiant, kuriant ir gesinant laužus;

49.2. palapines statyti tam skirtose vietose ir ne arčiau kaip 25 metrai nuo vandens telkinio;

49.3. palapinėms statyti turėti būtiną įrangą;

49.4. pastebėjus gaisrą, jį gesinti ir pranešti atitinkamoms tarnyboms;

49.5. saugoti gamtą ir kultūros paminklus.

50. Elgesys keliaujant pėsčiomis:

PRIVALOMA:

50.1. vietose, kur eismas reguliuojamas, vadovautis šviesoforais su pėsčiųjų simboliu, o kai jų nėra - transporto šviesoforų signalais;

50.2. reguliuotojo signalų paisyti net tuo atveju, jeigu prieštarautų šviesoforo signalams;

50.3. eiti dešiniąja pėsčiųjų takų, šaligatvių, o kur jų nėra – kaire kelkraščių puse;

50.4. kelkraščiu arba važiuojamosios dalies pakraščiu eiti prieš transporto važiavimo kryptį;

50.5. organizuotai žmonių grupei eiti važiuojamąja kelio dalimi leidžiama kolona ne daugiau kaip 4 eilėmis ir tik dešine važiuojamosios dalies puse;

50.6. kolonos priekyje ir gale turi eiti lydintys asmenys su ryškiaspalvėmis liemenėmis arba vėliavėlėmis;

- 50.7. organizuotą vaikų iki 16 metų grupę vesti šaligatviais ir pėsčiųjų takais, jei jų nėra – kelkraščiais tik šviesiu paros metu;
- 50.8. vaikų grupę iki 16 metų lydėti ne mažiau kaip dviem suaugusiems;
- 50.9. į kitą kelio pusę pereiti tik pėsčiųjų perėjomis, o jeigu jų nėra, eiti iki sankryžos ir tik joje pereiti kelią gerai pasižvalgius į abi kelio puses ir įsitikinus saugumu;
- 50.10. kai perėjos ir sankryžos nematyti, pereiti kelią stačiu kampu prieš tai įsitikinus, kad saugu, ir nebus trukdoma transporto priemonėms;
- 50.11. nespėjus pereiti važiuojamosios dalies reikia stovėti saugumo salelėje arba ant paženklintos (įsivaizduojamos) linijos, skiriančios priešingų krypčių transporto srautus, ir baigti eiti tik įsitikinus, kad eiti saugu;
- 50.12. artėjant specialiai transporto priemonei su įjungtais švyturėliais ir garso signalais, pėstieji negali pradėti eiti į kitą kelio pusę, o esantys važiuojamojoje dalyje nedelsdami privalo iš jos pasitraukti;
- 50.13. įlipti ir išlipti galima tik tada, kai transporto priemonė visiškai sustoja;
- 50.14. iš važiuojamosios dalies pusės įlipti į transporto priemonę ir išlipti iš jos tik tuo atveju, jeigu to padaryti neįmanoma iš šaligatvio ar kelkraščio pusės;
- DRAUDŽIAMA:**
- 50.15. tamsiu paros metu ar esant blogam matomumui organizuotai žmonių grupei eiti važiuojamąja kelio dalimi;
- 50.16. važiuojamoje dalyje be reikalo delsti ar stoviniuoti, trikdyti pėsčiųjų eismą, bėgti;
- 50.17. eiti per važiuojamąją dalį tose vietose, kur yra transporto ar pėsčiųjų atitvarai;
- 50.18. eiti automagistrale ar greitkeliu;
- 50.19. išeiti iš už stovinčios transporto priemonės ar kitos kliūties, trukdančios apžvelgti vietą;
- 50.20. eiti dviračių takais;
- 50.21. pasišalinti iš eismo įvykio vietos, jeigu pėstieji yra susiję su juo;
- 50.22. netinkamu elgesiu blaškyti vairuotojo dėmesį;
- 50.23. atsilikti, atsiskirti nuo grupės ir savarankiškai naudotis kitomis transporto priemonėmis.
51. Veiksmai po išvykos:
- 51.1. mokiniai palydimi į progimnaziją, o jaunesniojo amžiaus vaikus pasitinka tėvai;
- 51.2. sutvarkoma (apžiūrima) transporto priemonė, inventoriūs;
- 51.3. įvertinamas mokinių ir mokytojų elgesys išvykos metu;
- 51.4. jei buvo tvarkos pažeidėjų, pranešama progimnazijos vadovams ir tėvams.

VII. VEIKSMAI NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ METU

52. Mokinys, nukentėjęs nelaimingo atsitikimo metu (jeigu jis pajėgia), privalo pranešti vadovui, mokytojui ar mokyklos vadovybei.
53. Mokiniai ir darbuotojai, matę nelaimingą atsitikimą ar sužinoję apie jį, suteikia pirmąją pagalbą nukentėjusiam ir nedelsdami praneša švietimo įstaigos vadovui ar atsakingam darbuotojui.
54. Įvykus sunkiam ar mirtinam nelaimingam atsitikimui, švietimo įstaigos vadovas (jo įgaliotas asmuo) ne vėliau kaip per valandą po įvykio (bet kokiomis įmanomomis priemonėmis) pagal tam tikrą pranešimo formą turi pranešti:
- 54.1. nukentėjusiojo šeimai;
- 54.2. miesto (rajono), kuriame įvyko nelaimingas atsitikimas, prokuratūrai;
- 54.3. švietimo įstaigos steigėjui;
- 54.4. jei nelaimingas atsitikimas įvyko dėl statinių griuvimo – pranešti Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybai;
- 54.5. jei nelaimingas atsitikimas įvyko objektuose, įrenginiuose, kuriuos kontroliuoja, prižiūri ir eksploatuoja kita organizacija, – pranešti šiai organizacijai.

55. Visi nelaimingi atsitikimai įforminti atitinkamos formos aktu, kurie turi būti įregistruoti švietimo įstaigos nelaimingų atsitikimų registracijos žurnale.

56. Įvykių vieta ir įrenginių būklė iki tol, kol nelaimingas atsitikimas bus pradėtas tirti, turi išlikti tokia, kokia buvo įvykio metu. Jei kyla grėsmė kitiems žmonėms, jie iš įvykio vietos išvedami. Įvykio vietoje padaryti pakeitimai įforminami aktu.

VIII. ELGESIO TAISYKLĖS PROGIMNAZIJOJE

57. Susipažinkite su progimnazijoje parengtomis taisyklėmis ir laikykitės jų. Vykdykite progimnazijos administracijos, mokytojų, kitų progimnazijos bendruomenės narių nurodymus, reikalavimus.

58. Būkite drausmingi, dėmesingi, punctualūs.

59. Pertraukų metu išeikite iš kabinetų, nes reikia juos išvėdinti.

60. Nedarinėkite langų.

61. Nesėdėkite ant palangių, nepersisverkite per jas.

62. Nesigrumkite prie durų.

63. Nesinešiokite nereikalingų daiktų (aštrių, šaltųjų, šaunamųjų, sprogstamųjų priemonių, alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitų svaigiųjų medžiagų).

64. Valgykloje elkitės ramiai, būkite kantrūs ir tolerantiški, negadinkite įrankių, priemonių, inventoriaus bei kito mokyklos turto.

65. Nesmurtaukite, nepriekabiaukite.

66. Praneškite apie netinkamą mokinių ir mokytojų elgesį ir nelaimingus atsitikimus (nedelsdami) bet kuriam suaugusiam, mokykloje dirbančiam, žmogui.

67. Būkite atsargūs su elektros prietaisais ir įrenginiais, griežtai vykdykite suaugusiųjų nurodymus ar reikalavimus.

68. Saugokite savo ir šalia jūsų dirbančių sveikatą sporto salėje, aktų salėje, renginių, išvykų metu.

69. Suteikite pirmąją medicininę pagalbą nukentėjusiajam.

70. Iškilus bet kokiam pavojui, napanikuodami evakuokitės evakuacijos plane nurodytomis kryptimis.

71. Būkite drausmingi, dėmesingi, atsargūs tiek pamokų, tiek pertraukų metu.

72. Tiksliai vykdykite mokytojų nurodymus.

73. Darbo vietoje palaikykite švarą ir tvarką.

74. Išpylus ant grindų skystį, tuojau pat išvalykite.

75. Žirkles, peiliukus, adatas, kitus pamokoms reikalingus daiktus į mokyklą atsineškite tik tada, kai reikalauja mokytojai ir jais naudokitės tik per pamokas.

76. Valgykloje elkitės, valgykite ramiai, netriukšmaukite, nemosikuokite įrankiais, pavalgę nusineškite indus.

77. Įvykus nelaimingam atsitikimui, tuojau pat apie įvykį praneškite mokytojui (-ai).

78. Pagal galimybes suteikite pirmąją med. pagalbą nukentėjusiam.

79. Gaisro, stichinės nelaimės atveju klasė evakuojasi evakuacijos plane nurodytomis kryptimis.

DRAUDŽIAMA:

80. pertraukų metu būti klasėje, išdykauti, stumdytis;

81. sėdėti ant palangių ir persisverti per jas;

82. atidarinėti langus;

83. grumtis prie klasės, tualetų durų;

84. bėgioti, žaisti mokyklos vyresnių klasių mokinių ir mokytojų korpuse, laiptinėse, triukšmauti;

85. savavališkai, be mokytojo leidimo, eiti į mokyklos kiemą;

86. atsinešti į mokyklą degtukų, žiebtuvėlių, kitų aštrių daiktų, šaltųjų, šaunamųjų, sprogstamųjų priemonių bei prekių su tikslu jas parduoti ar vykdyti mainus;

87. jungti elektros jungiklius ir kitus prietaisus.

IX. SAUGOS IR SVEIKATOS TAISYKLĖS TECHNOLOGIJŲ KABINETE, MOKANTIS BUITIES DARBŲ

- 88. Pradėdami darbą, nuimkite visus nereikalingus daiktus. Darbo vieta turi būti tvarkinga.
- 89. Nesisukinėkite, nežaiskite su adata, vašeliu, smeigtukais, virbalais rankoje.
- 90. Pametę adatą, būtinai ją suraskite.
- 91. Nedėkite adatos ar smeigtuko į burną.
- 92. Visus smulkius siuvimo įrankius laikykite vienoje vietoje tvarkingai sudėtus.
- 93. Jeigu adata sulūžo, prieš išmesdami ją, gerai suvyniokite į popieriaus skiautę.
- 94. Nepalikite ant stalo nesuglaustų žirklių.
- 95. Paduodami žirkles draugui, jas laikykite suglaustas, rankenėle į priekį.
- 96. Nepalikite įjungto lygintuvo be priežiūros.
- 97. Siuvant siuvimo mašina, saugokite pirštus nuo siuvamosios mašinos judančių mechanizmo dalių.

MOKANTIS MAISTO GAMINIMO (VIRTUVĖJE)

- 98. Prieš gaminant valgi, nusiplaukite rankas, užsijuoskite švarią prijuostę, sutvarkykite plaukus taip, kad jie nekristų.
 - 99. Imdami nuo puodo dangtį, kelkite jį nuo savęs, saugokitės karštų garų.
 - 100. Karštus indus, skardas imkite tik sausa pašluoste.
 - 101. Elektros prietaisus įjungia, reguliuoja ir išjungia sausomis rankomis mokytojas arba mokiniai su mokytojo priežiūra.
 - 102. Daryti staigius judesius, bėgioti griežtai draudžiama.
 - 103. Paduokite darbo įrankius draugui tik rankenėle į priekį.
 - 104. Išpylus ant grindų skystį, tuojau pat išvalykite.
 - 105. Prie įkaitusios viryklės gali stovėti ne daugiau kaip 3 mokiniai.
 - 106. Pjaustant maisto produktus, saugokite prilaikančios rankos pirštus.
- NELAIMINGŲ ATSIDIKIMŲ ATVEJU:**
- 107. Pastebėjus gedimą ar įvykus nelaimingam atsitikimui, tuojau pat praneškite mokytojui.
 - 108. Pagal galimybes suteikite pirmąją med. pagalbą nukentėjusiam.
 - 109. Gaisro, stichinės nelaimės atveju klasė evakuojasi evakuacijos plane nurodytomis kryptimis.

IX. VAIKŲ SAUGOS IR SVEIKATOS TAISYKLĖS CHEMIJOS KABINETE

- 110. Dirbkite ramiai, susikaupę, garsiai nekalbėkite.
- 111. Atidžiai sekite bandymo eigą ir laikykitės aprašyme nurodytų bandymo atlikimo reikalavimų.
- 112. Į mėgintuvėlį bandymui skirtų medžiagų pilkite ne daugiau kaip $\frac{1}{3}$ – $\frac{1}{2}$ jo tūrio.
- 113. Butelį, iš kurio pylėte bandymui reagentą, tuojau pat užkimškite ir pastatykite į vietą.
- 114. Sausus reagentus imkite tik švairiu šaukšteliu. Nesuvarotų reagentų atgal į butelį nepilkite.
- 115. Darbus su nuodingomis, degiomis, sprogstančiomis ir dvokiančiomis medžiagomis atlikite traukos spintoje.
- 116. Rūgštis (ypač sieros rūgštį) pilkite plona srovele į vandenį, bet ne atvirkščiai.
- 117. Kietus hidroksidus smulkinkite grūstuvėje tik užsidėję apsauginius akinius.
- 118. Mėgintuvėlį su skysčiu šildykite tik taip, kad ištiškęs tirpalas nepatektų ant jūsų.
- 119. Maišykite, pilkite, šildykite skysčius stiklinėse ar kituose didesniuose induose nepasilenkdami.
- 120. Neuostykite reagentų tiesiai iš indo.

121. Užsidegusį alkoholį, eterį, benzinaž gesinkite smėliu, skuduru, rankšluosčiu, bet ne vandeni.
122. Rūgščių ir hidroksidų liekanas pilkite tik į jiems skirtus indus, bet ne į kriauklę.
123. Baigę bandymus, sutvarkykite savo darbo vietą.
124. Laboratorijoje nevalgykite ir negerkite, tai pavojinga sveikatai.
125. Išeidami iš laboratorijos, būtinai patikrinkite, ar išjungti visi elektriniai prietaisai, ar užsukti vandens ir dujų čiaupai.
126. Pastebėję gedimus, tuojau pat praneškite mokytojui.
127. Atsitikus nelaimingam atsitikimui, nedelsdami praneškite mokytojui.
128. Pagal galimybes suteikite pirmąją med. pagalbą nukentėjusiam.
129. Gaisro, stichinės nelaimės atveju kabinete dirbantys mokiniai evakuojasi evakuacijos plane nurodytomis kryptimis.

X. VAIKŲ SAUGOS IR SVEIKATOS TAISYKLĖS FIZIKOS KABINETE

130. Būkite atidūs, drausmingi, atsargūs. Tiksliai vykdykite mokytojo nurodymus.
131. Nepasišalinkite iš darbo vietos be mokytojo leidimo.
132. Darbo vietoje išdėstykite prietaisus, medžiagas, įrengimus mokytojo nurodyta tvarka.
133. Nelaikykite darbo vietoje nereikalingų daiktų, nesusijusių su užduoties atlikimu.
134. Prieš pradėdami darbą kruopščiai įsisavinkite jo turinį, išsiaiškinkite atlikimo eigą.
135. Sujunkite, perjunkite elektros grandines, montuokite ir remontuokite elektros įtaisus, tik išjungę juos iš maitinimo šaltinio.
136. Nejunkite elektros maitinimo šaltinio be mokytojo leidimo.
137. Maitinimo šaltinio ar kitos elektros įrenginio dalies įtampą tikrinkite įtampos matavimo prietaisu.
138. Žiūrėkite, kad laidų izoliacija nebūtų pažeista, o ant laidų galų būtų antgaliai. Jungdami elektros grandinę, kruopščiai išdėstykite laidus, o antgalius tvirtai suspauskite gnybtais.
139. Stebėdami ir matuodami būkite atsargūs, kad netyčia neprisiliestumėte prie apnuogintų laidų (dalių su įtampa, nes jomis teka srovė).
140. Nesilieskite prie kondensatorių netgi po to, kai elektros grandinė išjungta iš elektros maitinimo šaltinio: pirmiausia juos reikia iškrauti.
141. Baigę darbą, išjunkite elektros maitinimo šaltinį ir tik po to išardykite elektros grandinę.
142. Pastebėję gedimus elektros prietaisuose, kuriuose yra įtampa, nedelsdami išjunkite elektros maitinimo šaltinius ir praneškite apie tai mokytojui.
143. Atsitikus nelaimingam atsitikimui, nedelsdami praneškite mokytojui.
144. Pagal galimybes suteikite pirmąją med. pagalbą nukentėjusiam.
145. Gaisro, stichinės nelaimės atveju kabinete dirbantys mokiniai evakuojasi evakuacijos plane nurodytomis kryptimis.

XI. SAUGOS IR SVEIKATOS TAISYKLĖS BIOLOGIJOS KABINETE (ATLIEKANT LABORATORINIUS DARBUS)

146. Per gamtos pamokas turite būti atidūs, drausmingi.
147. Atidžiai perskaitykite darbo aprašymą, įsidėmėkite ir prisiminkite visas atsargumo priemones.
148. Atlikdami laboratorinius darbus, esant reikalui, naudokitės apsaugos priemonėmis.
149. Atlikdami bandymus, neišdykaukite ir atidžiai klausykitės mokytojo nurodymų.
150. Švariai nusiplaukite rankas prieš darbą ir jį baigę.
151. Dirbdami stenkitės, kad skysčio ar kitos medžiagos nepatektų į akis, ant veido ar rankų, patekus nedelsiant informuokite mokytoją.
152. Po darbo švariai nuvalykite įrankius ir prietaisus.

- 153. Niekada neragaukite jokių nežinomų medžiagų ar tirpalų.
- 154. Būkite atsargūs su ugnimi.
- 155. Jeigu suklysite ar bandymas nepasiseks, būtinai praneškite mokytojui.

DIRBANT SU TECHNINĖMIS PRIEMONĖMIS:

- 156. Rekomenduojama, kad prie kiekvieno kompiuterio dirbtų ne daugiau kaip du mokiniai.
- 157. Baigus darbą, mokytojas apžiūri patalpą, išjungia visus įjungtus į elektros tinklą kompiuterius, uždaro langus.
- 158. Apie įvykusius kompiuterių gedimus mokytojas skubiai informuoja mokyklos inžinierių.

DRAUDŽIAMA:

- 159. Įeiti į gamtos mokslų kabinetą be mokytojo leidimo;
- 160. Įjungti ir išjungti kompiuterius be mokytojo leidimo;
- 161. savavališkai atidarinėti kompiuterių gaubtus, remontuoti įrenginius;

NELAIMINGŲ ATSIDĖJIMŲ ATVEJU:

- 162. Atsitikus nelaimingam atsitikimui, nedelsdami praneškite mokytojui.
- 163. Pagal galimybes suteikite pirmąją med. pagalbą nukentėjusiam.
- 164. Gaisro, stichinės nelaimės atveju kabinete dirbantys mokiniai evakuojasi evakuacijos plane nurodytomis kryptimis.

**XII. SAUGOS IR SVEIKATOS TAISYKLĖS TECHNOLOGIJŲ KABINETE
(METALO IR MEDŽIO DIRBTUVĖSE)**

- 165. Savo darbo vietoje nelaikykite nereikalingų daiktų, kurie nesusiję su darbu.
- 166. Dirbkite ramiai, netriukšmaukite, tiksliai vykdykite mokytojo nurodymus.
- 167. Palaikykite švarą ir tvarką darbo vietoje bei visoje patalpoje.
- 168. Negadinkite darbo įrankių, priemonių ir inventoriaus.
- 169. Metalo darbų dirbtuvėse laikykitės darbo drausmės, nes metalo ruošiniai turi aštrius kampus, briaunas, sunkūs.
- 170. Prieš pradėdami darbą gerai apgalvokite jo eigą nuo pradžios iki pabaigos.
- 171. Tvarkingai ir tinkamai sudėkite reikalingus darbui įrankius, paruoškite įrenginius, prietaisus.
- 172. Darbo įrankius laikykite sudėtus jų naudojimo eilės tvarka.
- 173. Darbo metu stovėkite ir atlikite judesius taip, kaip nurodė mokytojas.
- 174. Dirbkite su spec. apranga. Turi būti užsegtos visos sagos. Plaukai paslėpti po galvos apdangalu. Dirbdami tam tikro pobūdžio darbus užsidėkite apsauginius akinius ir pirštines. Ant rankų neturi būti žiedų, laikrodžių, apyrankių. Pavojingi išsikišę ir kabantys daiktai: šalikas, kaklaraištis, atsegta rankovė, nes juos gali įtraukti besisukančios mašinos dalys.
- 175. Prieš pradėdami darbą pasitikrinkite, ar įrankis išgaląstas, aštrus, nes atšipę įrankiai yra pavojingesni negu aštrūs. Jei įrankis atšipęs – pagaląskite arba pakeiskite nauju.
- 176. Prieš pradėdami darbą pasitikrinkite, ar nekliba kotą turintys įrankiai.
- 177. Dirbdami neskubėkite.
- 178. Nenaudokite kirstuko, jeigu jo galas, į kurį smūgiuojate plaktuku, yra sueižėjęs ar grybo formos.
- 179. Nedirbkite pavargę.
- 180. Nebai gę vieno darbo, nesiimkite kito.
- 181. Dirbkite tolygiai. Jei nesiseka – pailsėkite ir vėl pamažu pradėkite dirbti.
- 182. Dirbdami su metalo liejiniais naudokite storo audinio drabužį, pirštines, užsidėkite apsauginius akinius.
- 183. Dildant, pjaunant, gręžiant (ar pan.) atsiranda atliekų ir jos gali trukdyti. Tokiu atveju sustokite, šepėčiu sušluokite atsiradusias atliekas, sumeskite į atliekų dėžę ir tik po to tęskite darbą.
- 184. Tinkamai, pagal mokytojo nurodymus, paimkite į rankas reples, plokščiareples, žnyples, metalo kirpimo žirkles.

185. Atsargiai elkitės su įrankiais, kuriais liečiate įkaitintus dirbinius.
186. Užbaigę darbą, aštrius įrankius padėkite į jiems skirtą vietą taip, kad asmenys nesužeistų atsitiktinai prisilietusiojo.
187. Kiekvieną kartą pradėdami naudoti mechaninius įrankius, stakles pakartokite saugaus darbo taisykles.
188. Neleiskite kitiems stovėti prie staklių, su kuriomis dirbate, ir nestovėkite prie jų patys, kai dirba kiti.
189. Su įrankiais, kurie susiję su elektra, dirbkite tik sausomis rankomis.
190. Įsitikinkite, kad elektriniai prietaisai yra tvarkingi ir paruošti darbui.
191. Mašinos su elektrine pavara turi būti švarios, išvalytos, suteptos tepalu, įžemintos. Įžeminimo varža ne didesnė kaip 4 omai.
192. Susižaloję, informuokite mokytoją, naudokitės vaistinėlėje pirmosios pagalbos priemonėmis.
193. Atsitikus nelaimingam atsitikimui, nedelsdami praneškite mokytojui.
194. Pagal galimybes suteikite pirmąją med. pagalbą nukentėjusiam.
195. Gaisro, stichinės nelaimės atveju kabinete dirbantys mokiniai evakuojasi evakuacijos plane nurodytomis kryptimis.

XIII. SAUGOS IR SVEIKATOS TAISYKLĖS Į PROGIMNAZIJĄ PAVĖŽĖJAMIEMS MOKINIAMS

196. Į transporto priemonę ir iš jos lipti galima tik jai visiškai sustojus.
197. Būtina laikytis saugaus eismo ir kultūringo elgesio taisyklių (nesikeikti, nesistumdyti, neskriausti mažesnių ir silpnesnių, netriukšmauti, nešiukšlinti, negadinti transporto priemonės inventoriaus).
198. Draudžiama trukdyti dirbti vairuotojui.
199. Įlipę į autobusą, apžiūrėkite inventorių. Pastebėję sugadintą inventorių, praneškite vairuotojui.
200. Sugadinę transporto priemonės inventorių, privalote jūs arba jūsų tėvai atlyginti nuostolius.
201. Mokiniam, kurie nesilaiko saugos ir sveikatos taisyklių, etikos normų taikomos mokyklos vidaus tvarkos taisyklėse numatytos nuobaudos.

XIV. SAUGOS IR SVEIKATOS BENDROSIOS TAISYKLĖS KABINETUOSE

202. Pradėdami darbą, nuimkite visus nereikalingus daiktus. Darbo vieta turi būti tvarkinga.
203. Būkite punktualūs.
204. Būkite drausmingi, dėmesingi, atsargūs, netriukšmaukite, tiksliai vykdykite mokytojo nurodymus.
205. Nelieskite elektros jungiklių ir kitų prietaisų.
206. Nedarinėkite langų.
207. Nepersisverkite per langus.
208. Nesigrumkite prie durų.
209. Pertraukų metu privalote išeiti iš kabineto. Kabinetas užrakinamas.
210. Aštrius, smailus daiktus naudokite tik pagal paskirtį ir tik mokytojui leidus.
211. Negadinkite kabinete esančio inventoriaus ir priemonių.
212. Išsipylus skysčiui ant grindų, tuojau pat jį išvalykite.
213. Įvykus nelaimingam atsitikimui, suteikite pirmąją pagalbą nukentėjusiam (pagal galimybes ir pirminį įvertinimą).
214. Gaisro, stichinės nelaimės atveju kabinete dirbantys mokiniai evakuojasi evakuacijos plane nurodytomis kryptimis.

XV. SAUGOS IR SVEIKATOS TAISYKLĖS INFORMACIJŲ TECHNOLOGIJŲ KABINETE

- 214. Per informacinių technologijų pamokas turite būti atidūs, drausmingi.
- 216. Savo darbo vietoje nelaikykite nereikalingų daiktų, kurie nesusiję su darbu.
- 217. Dirbkite ramiai, netriukšmaukite, tiksliai vykdykite mokytojo nurodymus.
- 218. Palaikykite švarą ir tvarką darbo vietoje bei visoje patalpoje.
- 219. Išorines laikmenas (atmintukus) galima naudoti tik mokytojui leidus.

DIRBANT SU TECHNINĖMIS PRIEMONĖMIS:

220. Rekomenduojama, kad prie kiekvieno kompiuterio dirbtų ne daugiau kaip vienas mokinys.

221. Baigus darbą, mokytojas apžiūri patalpą, išjungia visus įjungtus į elektros tinklą kompiuterius, uždaro langus.

222. Apie įvykusius kompiuterių gedimus mokytojas skubiai informuoja progimnazijos inžinierių kompiuterių priežiūrai.

DRAUDŽIAMA:

- 223. Įeiti į informacinių technologijų kabinetą be mokytojo leidimo;
- 224. Įjungti ir išjungti kompiuterius be mokytojo leidimo;
- 225. Savavališkai atidarinėti kompiuterių gaubtus, remontuoti įrenginius;
- 226. Jungtis prie kompiuterio su kitų asmenų prisijungiamais.

NELAIMINGŲ ATŠITIKIMŲ ATVEJU praneškite mokytojui:

- 227. Gaisro atveju, pajutę degėsių kvapą;
 - 228. Pastebėję saugaus darbo taisyklių pažeidimus;
 - 229. Pastebėję netvarkingą ar sugedusį įrenginį;
 - 230. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbo vietoje;
 - 231. Gaisro, stichinės nelaimės atveju kabinete dirbantys mokiniai evakuojasi evakuacijos plane nurodytomis kryptimis.
-